

Over de Wetenschappelijke Werkplek

Op 21 januari was het Malieveld het domein van studenten. Eerder die dag verruilden zo'n 800 professoren hun werkplek in lab of collegezaal voor een werkplek rond de Hofvijver. Naast protesteren werd er vanzelfsprekend gewerkt, op zijn minst ge-net-werkt. Daarna werd de ontmoeting voortgezet in een theaterzaal die geheel in de academische traditie een congreszaal werd voor debat met argumenten voor en tegen. Dat past bij wetenschappers: een politieke theorie (of realiteit?) werd op de korrel genomen.

Al wandelend langs de Hofvijver kennis uitwisselen toont aan dat een flexibele werkomgeving ook weggelegd is voor wetenschappers. Studeerkamer, collegezaal, lab, thuiswerken, onderweg, in congreszalen, werken kun je overal. De meeste wetenschappers willen maar een ding: met hun vak bezig zijn, jonge mensen opleiden, nieuwe inzichten bieden waarmee de samenleving geholpen is. Ze doen dat als 'medewerker' in een organisatie die universiteit heet. Hun intrinsieke motivatie maakt dat het brein nooit stilstaat: "a researchers work is never done", men gaat in de avonden, in de weekeinden en vakanties gewoon door.

Nu universiteiten hun taakstellingen ook proberen te bereiken door op vastgoed te besparen zijn de volgende vragen belangrijk om te beantwoorden: Wat is de wetenschappelijke werkplek, Wat doet een wetenschapper en Waar doet een wetenschapper zijn werk? . In een aantal projecten bij uiteenlopende universiteiten is het CfPB daarmee bezig. Dat geeft inzicht in de mogelijkheid om flexibele werkomgevingen ook aan wetenschappers aan te bieden. Dat die mogelijkheid benut wordt voor besparingen op het materiële budget van de universiteit staat voor mij wel vast, immers de motivatie om te weten, te begrijpen, te verklaren en kennis te delen is groter dan de drang om een grote eigen kamer te hebben.

Daarbij speelt nog wel een lastig vraagstuk. Veel wetenschappers hebben een dierbare collectie boeken, tijdschriften en rapporten die - op enig moment dat het nodig is - feilloos uit de soms omvangrijke boekenkast gehaald worden om aan te bieden aan de gesprekspartner "Dan moet je dit eens lezen!" De mogelijkheid om instant te beschikken over 'eigen' literatuur is een weerslag van hoe het geheugen opgebouwd is. Zet je al die boeken in een bibliotheek of digitaliseer je ze, dan is de connectie met het individuele brein van de individuele wetenschapper doorbroken. Dat is even wennen, of brengt het onomkeerbare schade aan kennisuitwisseling en mentoring? Dat moeten we nog uitvinden.

